

ГАБРИЕЛА ЦАНЕВА

Доганвам
благия
ден

ГАБРИЕЛА ЦАНЕВА
ДОГОНВАМ БЯГАЩИЯ ДЕН
СТИХОВЕ

chitanka.info

ГЕОРГИ ЦАНКОВ

СВЕТЛИНАТА НА УСАМОТЕНИЕТО

След десетилетията на високопарни псевдопоетически тиради, когато всеки изповеден лирически полъх се възприемаше като лъч надежда, дойде времето на "новаторството", преоткриването на поетически азбуки, които постепенно започнаха да се превръщат в самоцелни главоблъсканици. Всъщност, всяка епоха има своите „възторжени“ графомани, но и чистите си, неподправени лирични гласове, докосващи се до нещо под физическата ни обвивка и доказващи категорично, че значимата поезия не е нито форма, нито съдържание, а просто магия. Може някой да зове духовете на Елиът и Паунд, на Валери и Перс, на Куазимодо и Унгарети, на Далчев и Геров, но завинаги да остане в „чистилицето“ на фалшивите послания и акорди. Стиховете на Габриела Цанева „Догонвам бягащия ден“ ме покориха, тъй като в тях звучи автентичната музика на вълшебството, избухват ярки образи не от чужди, а от собствените ѝ цветни сънища. Тя неслучайно поставя навсякъде датите на своите изпълнени с драматизъм видения, сякаш да ни подсказва, че са родени в два звездни мига, в началото на две трудни и за нея, а и за всички нас, българите, години (1996 и 1997).

Неочаквано в съзнанието ми изникна образът на пътуващия в каретата Паскал, който почувствал изведнъж как властно просветлението прониква в него. Имам чувството, че посвещаването в тайнството на битието и духа не може да стане наред панаира на всекидневието; за да достигне човек до него е необходимо временно да се затвори в себе си, да потърси отговори на измъчващите го въпроси за собствената му идентичност и да се опита да ги сподели с въображаемия читател. Нещо такова се е случило и с младата жена, започваща този необикновен, отворен за сетивата ни дневник, в святата нощ преди Рождество Христово. Озарението идва като мълния, понякога се появява от нищото, а понякога може да се измъкне и от

обсебилите телата ни, натъпкани стомаси, за да освободи място за търсещата душа.

И ето, че поетесата ни повежда на невероятно пътешествие: година по-късно, в цикъла „Изгубена душа — завръщам се към себе си“, тя ще си спомни как точно е станало чудото, как „през дупката на черепа си/отново видях Вселената — стихове“. Думата „отново“ подсказва, че срещата е втора; имало е и друга, в детството, когато красотата на многоцветието и многозвучието е пленила малката мечтателка. Същото ли е сега? Уви, не. Пък и онази мила, привлекателна за погледа и за слуха детска поетичност сякаш остава неизменна. Познаваме я от толкова лирични дневничета, в които искри любовта, радостта от откритията, надеждата... Повечето от тях си остават като мили лични спомени, защото силата на поезията винаги е била във второто, неповторимото, персонифицираното проникване в четвъртото измерение. Истинското изкуство е да откриеш своя Вселена „отвъд“, в „неструктурираното празно“. И така започва едно друго времеизливане, непознато за физиката: то ту спира, ту полита в галоп, а сред инфарктните синкопи, когато пътищата „назад“ и „навън“ са затрупани, трябва да изгрее „зъзнещото Слънце“ на одухотворената пустота. Възможно ли е подобно словосъчетание, или е щура измислица, псевдофилософстване на уморени сноби? Габриела Цанева не само доказва, че е възможно, но и с невероятна проникателност успява да ни разкаже какво се случва, когато светът избяга от теб и те остави сам. Кому ли е необходимо това? А може би на всички нас, които забравихме (или не се научихме) да оставаме насаме със себе си. Херметизмът сякаш е чужд не само на българската поезия, но и за нашата егоистично обсебена от всекидневието душевност. Няма го в българския стих фавнът на Маларме, не от пустотата, а от многотията на вещите се стремим да извличаме и полза и познание. Затова почти физически усещам нейния страх от тази истинска среща с Бездната, която е красива посвоему, но и зловеща за несвикналия с неподвижната гора.

Затварянето в крепостта на своя дух ми напомня за един весел филм на Спилбърг, където безстрашните герои тръгнаха на дълъг път по вените и артериите на едно живо човешко тяло, едновременно възбуждащо и страшничко приключение. Но там все пак има реки от кръв и лимфа, водопади от фекалии и телесни сокове, докато Душата е

сурова като готическа рисунка. Непозната е структурата ѝ, странни са движенията ѝ. Да, гледаш света някъде отгоре, като в полусън, но неусетно се приближаваш до нещо вълнуващо, нетелесно, неопишуемо, може би към „звъна на небесните сфери“. Но е по-добре от онова жалко съществуване, когато „забравяш мислите си“, „изгубваш се сред чуждите думи“ — самоидентификацията неминуемо минава през този дълъг коридор с два възможни изхода: „душата ми умря“ или „фантазията ми се разбушува“. Бавно, както тежко болният преглъща въздух, и потъналия в саморазкриването си дух преживява не веднъж и два пъти съдбовни моменти, когато някъде — невидима дори за херметика — се вихри битката между светлината и мрака, между забравата и спомена за минали животи. Най-често чувствителните хора споделят с белия лист промените в усещанията си, но много рядко от допира с другото „аз“ на стиха се ражда нещо цялостно, единно във всичките си детайли, привидно монотонно, но всъщност заредено с „подземен кипнеж“ и драматизъм — както тази стихосбирка, а всъщност поема в две части.

Не е лесно да влезеш с взлом там, където сам не би желал да се пуснеш — в градината на собствените си болки и мъки. Авторката дори и не помисля да ги назовава като някое хленчещо момиченце, което търси евтино съчувствие. Тя изважда на повърхността само крайния резултат от пътуването си по мъките. Така ни става и по-близка, защото ние също започваме да си представяме филма на миналото, съпреживяваме кратките илюзии от светкавични срещи с „рая“ и още по-светкавични падения надолу, към разпадането, към срутването на мечтите. И тогава сякаш се усещаме подготвени да навлезем заедно с нея във втората част на магическото приключение — дупката в срутения тунел на пространството отново е прокопана с чудовищни усилия, но човекът вече е тръгнал, излязъл е от баналната анонимност, от стереотипа на масово преживяното и — след двете потъвания — постепенно и решително се завръща към единствената си, непогрешимата си идентичност. Кризата на идентичността е може би най-страшната загуба, която ни сполетя в навечерието на XXI век, затова е и толкова важно да говорим за нея, да търсим лек. Древни мъдrecи казват, че едва през ерата на Водолея ще излезем от корубата на „космическия боклук“. Или както го изрича Габриела Цанева в едно от най-кратките си и най-дълбоките си стихотворения:

*Ще намеря ли живота си,
или —
все чужд ще живея?
Ще разбере ли коя
съм —
няма ли
да го проумея...*

И политическата, и световната промяна ни подтикват към това основополагащо за оцеляването ни търсене — ще се спасим ли от еднаквостта, от сивата униформа на поведение, псевдочувства, псевдоезик? Това трескаво състояние на духа между „действието“ и „бездействието“, когато често пъти уж целенасочените ни действия са истинското бездействие в общочовешки план — и обратно: привидното бездействие — както в дзен-будистка притча — отвежда направо към озарението. Изтича времето, ще се съгласим с поетесата, но времето на лъжата, на псевдоживота, на двете невиждащи очи. Като след кошмарен сън леко се приотваря третото око, окото на спасението. Ако не успеем, чака ни Апокалипсиса — и ще се разпръснем „като трохи в покривката на старата Земя“. Но и аз заедно с Габриела се надявам, че „нощта отива си — денят дойде“. Този толкова банален образ, използван и от социални, и от сантиментални поети може би изведнъж ще се изпълни с ново съдържание. Но за да го усетим като откровение трябва да сме изминали целия път по стръмната пътечка, която отвежда до него — от падащата нощ, забулила в мрак най-светлия празник, до събуждането, съдържащо в себе си кошмара на тъй дългия сън. Не мога да си спомня друга българска стихосбирка, така убедително, така искрено разказваща един продължил две години сън, който не завършва с хепи-енд. Дори Пенчо Славейков е по-милостив към себе си, като мечтае щастие. Малко преди Великден завършва тази изповед, заредена като адска машина с болка, с опустошение, но и със свръхзрение. Тя ме кара да не мисля за направата, за поетическата техника, а да следвам гласа, който открива привилегията и тежобата на своето трето око. Струва ми се, че това е една живителна формула за изморената поезия и една добра възможност за среща със самобитен, неподвластен на шаблона, печелец съчувствието ни творец.

Георги Цанков

НОЦТА ОТИВА СИ

ИЗРИГНАХА ФОЙЕРВЕРКИТЕ

БОГ СЕ РОДИ, ТОЙ Е С НАС...

*„Бог се роди, той е с нас“ —
ще пеят утре и ще се надяват...
А днес предъвкваме молитвата
сред вкусни залъци.
Стомасите се пълнят,
големят,
търчат се.
Наместват се в средата
на телата ни.
Обсебват ни.
Изяждат ни.
И място за душите
не остава.*

24.12.1995

СВЯТ И ЗАТЛЪСТЯЛ...

Свят и затлъстял,
денят се върна
при тия, които
го очакваха —
не с празник,
не с надежда,
не с бяло
във душите си —
дори и със умора не.
А с празнота,
която остана
незапълнена.
И този ден.
Душите алчно
чакаха —
да бъдат излекувани
със святост.
И не бяха.
И този ден.
После се свряха
в колибите
на телата си.
Пак там —
на топло.
Пак там —
на тъмно.
25.12.1995

ИЗРИГНАХА ФОЙЕРВЕРКИТЕ...

Изригнаха фойерверките.
Затрецяха празничните
фитили.
Треперят псетата.
Дъвчат опашките си —
свили
глави
до някой контейнер
В някой кашон.
Под нечия стряха
Под нечий балкон.
Или —
скрили
уши
под възглавниците
на твоя диван.

Трецият фойерверките.
И старците плачат.
И те търсят стряха,
и те търсят дом —
в топлото,
в тъмното
да се свият.
Да намерят подслон.
От старите спомени —
тъмните,
скритите —
да се укрият...

Гърмят фойерверките.
Трецият празничните

фитили.
Годината се гърчи
в пламъците им.
Съсухри се.
И изгоря.
Остави само бяла пепел.
И се разпиля.
Изгони падналия сняг,
хванал с бяла плесен
умовете.
Изчисти ги.
И чисти ги остави
да блуждаят
между
„ще бъде“
и
„било“.
31.12.1995

КАМБАНИ БИЯТ...

*Камбани бият —
празник за телата ни.
Денят е мой —
със всички бърдни бдения.
Камбани бият —
разклатени в душата ми.
Светът е мой —
със всичките му измерения.
Камбани бият —
държа ги във ръката си.
Вселената — и тя е моя —
когато я отворя,
времето ще се роди.*

*Но тази пак
ще бъде тук.
И времето
ще бъде спряло.
Стооките чудовища
ще дебнат в мрака.
Старците пак
ще търсят закрила
под стрехите
на кухненските маси.
И избавлението
ще е цяло —
стооките чудовища
щом паднат в мрака.*
01.01.1996

НЕ ИСКАМ ДНИТЕ ДА СЕ СМЕНЯТ

НЕ ИСКАМ ДНИТЕ ДА СЕ СМЕНЯТ...

*Не искам дните да се сменят —
един след друг отмъкват ми лицата.
За мене нищо не остана.
Оглеждам се в огледалата —
кристални сенки, кишав сняг
и кладенци дълбоки,
поели целия живот.
Реки широки се вливат в тях.
Напред-назад, напред-назад —
водата се разтича.
И сиви сенки тънат в мрак.*

*Напред-назад, напред-назад
се взирам.
В сивите огледала образа си
не намирам.
Кристални сенки
кристален прах покрива ги.
Дъхът ми като ураган измива ги.*

*Листата падат в жълтата гора.
И всеки лист е с моите лица.*

05.01.1996

ПРЕПУСКАТ ДНИТЕ...

*Препускат дните —
яхнали крила на змей.
Полепнаха с искрящите му люспи.
Разбягват се —
към хилядите светове,
понесли ме със себе си.*

*Змията тръсна своята
глава.
Птицата на мъдростта
избяга
от устата ѝ.
Отвори клюн —
изплю яйце.
Галактиката колабира.
Изпръска с мляко
сриналото се небе —
разбра, че си отива.*

Избухна новото яйце.
08.01.1996

ДЕНЯТ ОТВОРИ БЯЛАТА СИ ПАСТ...

*Денят отвори бялата си паст —
в утробата си гладна ме погълна.
И няма път назад.
И няма път навътре.
Сред острите му зъби съм —
ще бъда смяна.*

*Ноцта отвори черната си паст
и ме изплю.
Слузта се стича
по бялото ми тяло.
Навън е бяло.
Навън е бяло.
И сняг по мене пада.*

*Затрупа ме студът —
в утробата си ме погълна цяла.
И няма път назад.
И няма път навън.
Сред острите му зъби съм.
Окаменях —
ще бъда натрошена.*
27.01.1996

НОЩ Е...

Нощ е.
Нощта на моето изригване.
Възкръснах ли?
Родих ли се?
Или се върнах оттам,
където ме е нямало.
Нощта изяжда часовете си —
изплюва ги в душата ми.
Нахранена, душата ми расте.
Изпълва кухото ми тяло —
ще го скъса.
Нощта изяде часовете си.
Душата ми трепери сгушена
в дрипите на старото си тяло.

Денят дойде.
Зъзнещото Слънце —
все едно —
изхвърли хилядите си фотони.
Като със звездни ледове
замеря ни.
А те —
забързани към края
на Вселената —
преминаха през нас.

Пробити са телата ни.
И звездни ледове
фучат през тях.
28.01.1996

СВЕТЪТ ПАК ПОСИВЯ...

*Светът пак посивя.
Предметите пак станаха
такива,
каквито са.
Душата ми заспа.
Умът се проясни.
Денят пак заприлича
на всички други дни.*

*Но Слънцето изгря
от сивото небе.
Нахално-разточително
изхвърли си лъчите.
Изсипа ги
върз преспите
от пръхкав сняг.
Блестят —
нахално-разточително —
не в сиво,
пак във
цвет.
29.01.1996*

НЕ ВИЖДАМ ВЕЧЕ СВОБОДА

ПРОЗОРЕЦЪТ МИ ИЗБЛЕДНЯ...

*Прозорецът ми избледня.
Предметите изгубиха цвета си.
Прозорецът ми почерня.
Страхливо скрил се зад завесите
светът избяга.
Остави ме сама.*

*Нагърчен като кичур от косата ми,
изтлял във мрака —
кабелът на телефона ме
обеси.
Обесил
цялата Земя
с препускащи импулси —
зовящи,
бягащи,
крещящи,
искащи,
неискащи,
препълнени,
отхвърлени —
човешки знаци
за съществуване.
И опит за докосване.
Нагърчен като кичур от косата ми —
не ме обеси.
Върза ме.
29.01.1996*

НЕРВИТЕ МИ СА ОГОЛЕНИ...

*Нервите ми са оголени —
като изтръгнати проводници.
До бяло нажежени са
и съскат —
при всяка глътка въздух, с която ги обмивам;
при всеки тласък на сърцето,
при всяка мисъл, с която ги поливам.*

*Аз пак съм на ръба.
Не мога да погледна
Бездната.
И ето —
не виждам вече
Свобода.
А само
страховитото
изтръгване на корени,
захвърлени
в небето.
30.01.1996*

ИЗЛЯЗОХ ОТ СИВАТА КАПСУЛА...

*Излязох от сивата капсула
на дома си.
Тръгнах по белите улици.
Снегът скърцаше от студ
под краката ми;
стъпките ми го топлеха
и той пееше.
Звъняха жиците на тролейбусите —
като ледени камбани биеха.
И резонираха във мен.*

*Излязох от сивата капсула
на духа си.
За кой ли път разбрах,
че хората лекуват.
Ликувах — скрита в себе си.
Затворих се във сивата си крепост.
Затръшнах всички порти.
Вдигнах всички мостове.
Водата в крепостния ров замръзна.*

*И тихи стъпки скърцат
по челото ѝ.*

31.01.1996

ЧАСЪТ ЗА МИСЛЕНЕ ДОЙДЕ

ЧАСЪТ ЗА МИСЛЕНЕ ДОЙДЕ...

*Часът за мислене дойде —
когато други няма.
Захлопна старата врата —
и нищо не остана.
Часът за чакане настана.*

*Шуми улукът — пие дъжд.
Напуканата си уста
съм впила във дивана.
Часът за мислене дойде,
но мисли няма.
01.02.1996*

ПРОДЪНИХА СЕ НЕБЕСАТА...

*Продъниха се небесата.
Изсипаха се звездните потоци.
Потъгнаха във други светове.
Нагъната като кора на мозък е
Вселената.
Галактиките се докосват —
като неврони.
Пробягва ток през тях —
като наченки на съзнание.
Пробужда се Вселената.
Трепти
със хилядите милиони
звездни купове.
Блести.
Върти се.
Изтича се душата ѝ —
през хилядите милиони
звездни бездни.
Души се —
като сварена кора на мозък е
главата ѝ.
Кой ще ѝ счупи черепа —
да се роди?*

01.02.1996

РЪБОВЕТЕ НА СТАЯТА МИ...

*Ръбовете на стаята ми
се срещнаха в ъгъла.
Пробиха пространството,
скриха се в него.
Аз останах
в мойта половина от света.
Главата ми се пръска —
как ли ще изглежда
нейната проекция
във точка?
А в отсечка?
В равнина,
във куб?
И там,
отвъд,
където
ръбовете на стаята ми
се срещнаха
и избуяха,
пробиха моя свят
и излудяха,
понесли всички измерения
със себе си.
Отвъд,
зад ъгъла
на мойта стая...*

02.02.1996

МИСЛИТЕ МИ БАВНО СЕ ЗАВРЪЩАТ...

*Мислите ми бавно се завръщат —
гледам небето с различни очи.*

*Но пак в старото се загръщам
и само главата ми глухо бучи.*

*Бели звезди от небесната твърд се откъсват —
звънът на планетните сфери звучи.*

*Аз пак в тъмното се връщам —
заглъхнали са моите уши.*

*Съзнанието бавно се пробужда —
Вселената разкапана мълчи.*

*Не, тялото ми е преяло и преглъща
последните избягали лъчи.*

23.02.1996

ЗАГУБИХ СЕ...

Загубих се —
сред тихото жужене
на машините.

Изпомпват въздуха
от пещите
от квадруполите —
кой знае още
откъде?

Изпомпват нещо
и от хората —
Бог знае още
от кого?

Изгубих се —
сред тихото жужене
на чужди гласове.

Изгубих се —
сред чужди думи
не намирам моите...

Забравих се —
забравих мислите си
и това,
което с тях прокудих.

Заклучих се —
отново както някога,
когато избор нямах.

Захлупих се —
и изпод похлупака
бял,
похлупена
поглеждам света —
цял.

Не го намирам.
И себе си отдавна
не откривам.
Отново и отново —
както някога.
Дали днес
избор
имам?
24.02.1996

СНЕГЪТ СЕ РАЗТОПИ

СНЕГЪТ СЕ РАЗТОПИ...

*Снегът се разтопи —
градът се наводни.
Сред бяла киша
куче тича
със светнали очи.
Изправило уши —
небето с тях промуши.
Сред бяла киша
куче тича —
опашка рунтава върти.
Муцуна рошава навежда —
небето в локва се оглежда.
Снегът се разтопи.
Градът се наводни.
Земята се изцежда.
Човек сред бялото върви
и мисли, че проглежда —
„Светът се промени!“
Но само тѣй изглежда.*

03.02.1996

ЕДНА МУХА СЕ БОРИ...

I

*Една муха се бори
с грапавините на дебел мокет —
не може да лети.
Душата ми се умори.
Опиянена от мириса на стар букет
главата ми се разбунтува
и скъса късите юзди на мисълта.
Фантазията ми изплете
слънчеви крила за малката муха,
завърза ги за полилея —
превърна глухата му светлина
във звезден вихър.*

*Една муха се бори
с грапавините на дебел мокет —
не полетя.
Душата ми умря.*

II

*Една муха се бори
с грапавините
на дебел мокет —
не може да лети.
Тежи,
полепнала
от миризмите
на кофите за смет.
Душата ѝ се умори —
лежи,
олекнала на пода.*

Една муха се бори
да лети —
не може.

Опиянена
от мириса на стар букет,
главата ми се разбунтува.
Сънува своя бяг
и как
къса
късите юзди на мисълта,
а тя изплува.
Фантазията ми се разбушува —
изплете слънчеви крила
за малката муха.

Завърза ги за полилея
и после с нея
заблестя —
превърна глухата му светлина
във звезден вихър.

Една муха се бори
с грапавините на дебел мокет.
Не полетя.
Тежи върху крилата
кофата за смет.
Умря.
21.02.1996

СНЕГЪТ ВАЛИ...

*Снегът вали —
натрупва бели преспи
върху листенцата на бор.*

*А после —
Слънцето гори ги.
Без избор са —
увисват на власинките
бодливи —
като сълзи в разплакани очи.*

*Накрая —
вятърът суши ги —
във голи клони
вперила съм взор.*
22.02.1996

КАМБАНИ БИЯТ НА РАЗСЪМВАНЕ...

*Камбани бият на разсъмване...
Душата ми е в клетка —
пресована —
боли.*

*Камбани биха на разсъмване.
Звънят от болка
и разбудят
птиците.
Понесли песента им
на крилете си —
разнасят я.
Донасят я —
до мен.
Боли душата ми —
от песен и
от тръгване...*

*Камбани бият — на изпращане.
Изгубихме и този рай...
Къде ще ни отвеят
ветровете на
Вселената?*

*Камбани бият — тръгваме.
А птиците —
понесли песен на крилете си
остават в рая.*

*Слънцето изгря.
Изгаря бледата мъгла,
обвила върховете на*

дърветата.

*Огря земята
и тревите,
и сърните,
отглеждани
за пастърма.*

*Протягат доверчиво тънки шиш
и ближат от ръката ми листа.*

*Притворих мигли —
за да скрия Слънцето
в очите си.
Секири паднаха връз
вратовете им.*

Окъпан в кръв е Раят.

*И някъде, изгубено в тревите,
към мене гледа сърнешко око.*

Доверчиво.

И добро.

03.03.1996

ДНИТЕ МЕ ЗАТРУПВАТ КАТО ТЕЖКИ КАМЪНИ

НЕ ИСКАМ ВЕЧЕ НИЩО...

*Не искам вече нищо.
Само —
листата на забравата
да ме покрият;
сред жълтите им молекули
да се скрия;
саванът им над мене
да увехне;
душата си
от тялото си
да изтрия
и болката
да секне.*

03.02.1996

ДНИТЕ МЕ ЗАТРУПВАХА...

*Дните ме затрупваха.
Минутите и часовете
се превръщаха
във тежки камъни,
увиснали за всяка
моя клетка.
Мислите ми чакаха
да се родят,
но нямаше спасение.
Зад склучения кръгозор,
заклучен зад очите ми
не виждах избавление.*

*Отправих взор
към края на Вселената.
Светът се сви, изтля.
Като във звезден колапс
го погълнах —
и няма светлина.*

*Заклучих всичко
в себе си.
Продъних се.
През дупката
проврях ръка.
Навих около китката си
правата на времето.*

*Промъкнах се
през образувалата се спирала.
И ето ме —
изправена и полудяла.*

Отръсвам се —
от всички тежки камъни,
които,
захванати за всички
мои клетки
звънят като камбани.
Отръсвам се —
от всичките си
знания,
задръстили
омекналата ми глава.
Отръсвам се —
звънят
свободните
ми клетки,
трептят
със всичките си
окончания.
Тръбят
из цялата Вселена —
заменям
всичко
за...
10.02.1996

ОТИВА СИ ДЕНЯТ...

Отива си денят —
оставил лепкавите пръсти
на страха от вчера,
впити в гърлото високо.

Преглъщаш —
глътнал си страха си.

Отива си денят —
оставя лепкавата буца
на страха от утре.

Впива
клюн в тялото дълбоко.

Куца денят.

Отива си —
захапал те.

Зъбите си в теб оставя.

Изяжда те.

И нищо не остава.

И идва Утре.

С бялото на всичко,
което ще се

случи.

С пъстрото на всички
случки.

С черното на всяко
вчера.

10.03.1996

ДНИТЕ МЕ ЗАТРУПВАТ...

*Дните ме затрупват —
като тежки камъни.*

*Няма ни —
крещят.*

*Само крясъкът
остана ми.*

*Болките —
болят.*

15.03.1996

БЯГА ОТ ОЧИТЕ МИ СЪНЯТ...

*Бяга от очите ми сънят.
Болката в душата ми клокочи —
иска да изскочи,
бликнала от своя ад.*

*Бяга от очите ми сънят.
Мъртви мигове възкръсват —
хващат ме за гушата
и ме душат.*
06.04.1996

СЪС ВЪЛОМ ЩЕ ВЛЯЗА ТАМ, КЪДЕТО НЕ МЕ ПУСКАТ

СЪС ВЪЛОМ...

Със взлом
ще вляза там,
където не ме пускат.
Срам —
душата си изгубих
ключалки стари
да отворям
сам
сама...

Сърцето ми се разлюля —
вратите стари
се продъниха.
Клокочеха
през тях
диви небеса.
Душата си изгубих.
На беса
отдадох си ума...
Когато се събудих
нощта изтля.

Звездите пукат се
като балони.
Вселената превърна се
в салони,
отрупани
със светлина.

Остана старата
врата.
Заклучена
пред мен стои.
Не знам —
кои
заклучена
държат я.
Не знам —
какво
зад нея крият.
Но знам —
със взлом ще вляза
там,
където тайни вият.
12.02.1996

ЗАТВОРИХ ОЧИ...

Затворих очи.
През вратата на устните ти
влязох в Рая.
Звездите звъняха.
Въздухът бе жълт и сладък
от слънчеви лъчи
и цветни тичинки.
Пчелите плуваха
в златните ладии
на падащи листа.
Птиците се оглеждаха
в лъскавите лица
на зрели ябълки.
Змиите с изумрудени тела
се сливаха с кората
на дърветата.
Раят бе натезжал
от желание
за познание.
Доброто
и злото
се дебнеха
в двата му края —
като магнитни полюси —
относително бягащи
от истинските полюси.
Затлъстели ангели
размахваха крила —
мъчеха се да преодолеят
райското притегляне.

Поисках да докосна очите ти,

*тлеещи в дъното му
като черни дупки
(зениците ти бяха изяли
синьото на ирисите си).
Раят се разпадна.*

*Отворих очи.
Излязох от вратите им.
Тунелът
през пространството
се срути зад гърба ми.
27.03.1996*

ВЕЛИКДЕНСКИ ЛЮЛЯЦИ

СТЕНЕ ВЯТЪРЪТ...

*Стене вятърът —
блъска в стените;
болен стича се
върху тях.*

*Стича се влага —
горчи в очите;
спича се въздух
край тях.*

*Спечен, въздухът
изпи тишината —
волен плисна се
пак.*

*Тътне изворът —
набъбва в земята,
буен разлива се
в цвят.*

13.04.1996

ВЕЛИКДЕНСКИ ЛЮЛЯЦИ...

*Великденски люляци —
пак са разцъфнали.
Избухва небето в сълзи.*

*Великденски паяци —
пак са разпуснали
изплетени в бяло лъчи.*

*Великденски люляци —
изпийте душата ми,
лишена от цвят и очи.*
15.04.1996

НОЩТА ПРЕВАЛЯ...

Ноцта преваля.
Вятърът пици.
Небето сваля
звездните си двери.
Отварям ги —
светът се задуши
удавен.
Прекрачих ги —
Вселената креци...
Блестящи бездни,
шеметни въртопи,
като фонтан
избликнали
потопи...
Галактики с неznайни имена.
Изгарящи за миг слънца.
Фотонен газ,
изсмукан
от нагърчено пространство.
И време,
хукнало назад.

15.04.1996

ДЕНЯТ ДОЙДЕ

ИЗГУБЕНА ДУША — ЗАВРЪЩАМ СЕ КЪМ СЕБЕ СИ

ПРЕДИ ГОДИНИ...

*Преди години,
когато бях още дете,
главата ми се отвори.
През дупката на
черепата си
видях Вселената —
в стихове.
Красотата ѝ ме удари.*

И вече никога не бях същата.

*После Вселената
пак се затвори.
Далеч остана от мен.
Продължи да пулсира
кратко —
като сърце.*

*Преди година —
вече не бях дете —
главата ми пак се отвори.
През дупката на
черепата си
отново
видях Вселената —
в стихове.
Пустотата ѝ ме порази.*

И вече никога не бе същата.

Шеметно се разбягва
към края на нищото.
И там — в самия края
на края —
където няма звезди,
енергия, материя и Време,
а само неструктурирано
пространство —
видях
(защото няма Време)
топлинната смърт на Битието.

Студено е.
И няма нищо.
За Разума — не знам.
Но там,
отвъд,
отвъд, отвъд,
отвъд неструктурираното
празно
е мястото на Разума.

Ще съществува ли — не знам.
Имало ли го е някога — не знам.
Но знам —
че днес, отвъд
отвъд, отвъд,
отвъд неструктурираното
празно,
където няма време,
звезди и светлина —
там Разумът ни дреме
и чака своя
час.

04.03.1997

ЗВЕЗДИТЕ СА ПОД МЕН...

*Звездите са под мен —
разпукват се като фонтан
от снежни капки.
Звездите са зад мен —
издуха ги дъхът ми.*

*Звездите са за мен —
когато дишах,
вдишах ги.
Със пукот
се пукат
мойте алвеоли.
Какво ли
е да изгориш
от звезден огън?*

*Звездите са за мен —
когато гледах,
заклучих ги в очите си.
Затръшнах черните
кепенци на клепачите —
от страх да не избягат.*

*И пукат,
пукат мойте
алвеоли —
какво ли
е да изгориш
от звезден мраз...*
22.02.1997

ДУПКАТА В КЛЕТКАТА...

*Дупката в клетката
на ребрата ми тежи
къде лежи
душата ми?
Къде я изгубих?*

*Изгубих душата си —
но открих тунел
през
пространството.*

*Изгорих душата си —
прогорих тунел
през
пространството.*

*През белия ми дроб
минава най-краткият
път
до всички галактики.*

*Но как боли, тежи
дупката
в клетката
на ребрата ми...*
21.02.1997

ПРЕДМЕТИТЕ ИЗГУБИХА ОЧЕРТАНИЯТА СИ...

*Предметите изгубиха очертанията си —
не мога да ги докосна.
Аз изгубих тялото си —
не могат да го докоснат.*

*Гледам навън през очите си —
къде съм?
Като пълен с
памук
е въздухът край ушите ми —
къде съм?*

*Върховете на пръстите ми —
напук
на зимата
зажадняха
за студ.*

*Къде съм?
20.02.1997*

ИЗГУБЕНА ДУША...

Изгубена душа —
завръщам се към себе си.
В дванайсет през нощта —
разсеях се...
И утрото забрави да се
върне.
В дванайсет през нощта —
загубих се...
И утрото дойде.
В дванайсет през нощта —
намерих се.

Птиците не пеят.
Само гладни кучета вият
край кофите за смет.
Не смеят да се вкопчат
в тлъстите котаци,
изяли дажбата
на старите голтаци,
които —
утре ще се вкопчат
в старите корички хляб.
Не, няма хляб.

Птиците не пеят.
И утре няма пак
кучетата да се смеят,
изгонили
проскубаните котараци
от мухлясалия къшей
на стария голтак.
15.02.1997

ХРУПАМ...

Хрупам
полусветлата цялост
на пространството,
което цяло
ме е изяло.

Хрупам —
зъбите ми скърцат
от оцелели спомени —
хрупкави
като
панаирджийски клечки,
омотани със
захарен памук.

Хрупам.
Напук
се пукат
розови балони —
милиони.

Хрупам.
Неук
остана
мозъкът ми
тук —
космически
боклук.
04.04.1997

ЗАТВОРИХ ОЧИТЕ СИ...

*Затворих очите си —
лишени от храната
на околното
пробиха тунели
в главата ми —
от какво?*

*Затворих очите си —
лишени от светлината,
те изядоха мрака
в главата ми
за какво?*

*Затворих очите си —
уморени,
те се сгушиха,
сврени
под челото ми —
и какво...
05.03.1997*

ЩЕ НАМЕРЯ ЛИ ЖИВОТА СИ...

*Ще намеря ли живота си,
или —
все чужд
ще живея?
Ще разбере ли коя съм,
няма ли —
да го проумея?
18.02.1997*

ТОПЛИНАТА НА КЪЩАТА...

*Топлината на къщата
ме обгръща —
няма въздух край мен.*

*Аз пак съм същата
и се обръщам
на прага студен.*

*Всяка вечер се връщам —
захвърлям
света разгневен.*

*С моята къща се загръщам —
в нозете на
моя пес уморен.*
19.02.1997

ТОПЛИНАТА МИ...

*Топлината ми
я обгръща —
няма въздух край мен.*

*Тя пак е същата
и се обръща
на пода студен.*

*Всяка вечер ме хваща
в своя поглед
смутен.*

*Тихичко се поклаща —
вкопчила се
във мен.*

*С козината си ме загръща —
вън от
света разгневен.*

*С голи ръце
я прегръщам —
диша въздух от мен.*

*Топла е нашата къща —
в ада студен.*
19.02.1997

МЕЖДУ ДЕЙСТВИЕТО И БЕЗДЕЙСТВИЕТО СЪМ ЗАКЛЮЧЕНА

МЕЖДУ ДЕЙСТВИЕТО...

Между действието
и бездействието
съм заключена.

Не аз –
заключен е светът.

Между действието
и бездействието

остарявам

Не аз –
избягал е мигът.

Между действието
и бездействието

се намирам

Не тук –
намерих се отвъд.

Между действието
и бездействието

все намирам

Не отговор –
а път.

Между действието
и бездействието

оглупявам.

Не аз –
светът е оглупял.

Между действието
и бездействието

се надявам

Не аз –
светът е цял.

Между действието
и бездействието

оживявам

Не аз –
а той освирепя.

Между действието
и бездействието

оцелявам

Не в двасти век,
а в края на нощта.

Между действието
и бездействието

помъдрявам.

Не аз.

О, кой е помъдрял?

28.02.1997

ГЛАВАТА МИ Е ОТВОРЕНА...

*Главата ми е отворена —
през черепа ми фучат милион
светове.*

*Душата ми е затворена —
в клетката ѝ тупти едно
сърце.*

*Ръцете ми са отворени —
през дланите им изтича
любов.*

*Очите ми са затворени —
зад клепачите им е захвърлен
нечий зов.*

*Лицето ми е отворено —
с усмивка измивам нощта.*

*Ушите ми са затворени —
не чувам писъка на деня.*

*Устните ми са отворени —
пия с тях скръбта.*

*Гърлото ми е затворено —
надалеч стоя.*

01.03.1997

ИЗТИЧА ВРЕМЕТО, КОЛКО ПЪТИ...

*„Изтича времето“ —
колко пъти
съм писала?
Колко пъти
съм мислила —
„като какво“?*

*Изтича времето —
като вода
в пустинята;
като капка пот
върху горещо чело.*

*Изтече времето —
колко пъти
съм мислила;
колко пъти —
със свито гърло.*

*Изтече времето —
докато
съм писала.
Изтече времето —
като какво?*

*Като спукан цирей;
като кръв от рана;
като дъх от устата
на мъртвец.
Като топлината от
Земята;*

*Като пламъка на
догоряла свещ.*

*Изтече времето.
Душата ми е
празна.*

*Изтече —
без да разбере —
като какво?*

*Изтече времето —
в душата ми остана
празно колело.*
01.03.1997

ИЗТИЧА ВРЕМЕТО — И АЗ ИЗТИЧАМ С НЕГО...

*Изтича времето —
и аз изтичам с него.*

*Нищо не остана
в стария саван на
тялото ми.*

*Увита в бял юрган,
душата ми заспа на
тъмно.*

*Умът ми зазвъня —
като стакан над
тлъста маса.*

*Разплискаха се
мислите ми —
като ураган.
Издухаха изтичащото
време.*

*Кой ще вземе
тежестта на
чакащото
Утре?*

*Тихо е —
като във стан на
поразена от божии гняв
войска.*

Заслужихме ли си съдбата —

да бродим из нощта
и да броим камъчетата
в краката си по пътя —
като трохи в покривката
на старата Земя...

Броя трохите по покривката —
със страх се вирам
в едрите ѝ дупки —
да не изтекат.

И както гледах —
през една от тях
видях
небето.

Трохите се превръщаха
в звезди.

През едри дупки се
изтичаха
в небитието.

Последвах ги.
През крив тунел
в пространството
се върнах на Земята.

Не разбрах —
вчера ли,
утре ли —
беше?

Моето куче
ядеше
мойта
храна.

16.02.1997

МИНУТИТЕ ТИХИЧКО...

*Минутите тихичко
умират —
тайничко, подличко
дезертират.*

*Крият се —
в своето измерение...*

*И аз тихичко
дезертирам.
Тайничко, подличко
убивам
бъдните си намерения.*

*Крия се.
И няма измерение,
в което тихичко
и здраво да се
впримча...*
03.04.1997

СГЪСТИ СЕ ВЪЗДУХЪТ...

*Сгъсти се въздухът —
не мога да го дишам.
Ръцете ми окаменяха —
като във калъп.*

*Главата си не мога
да раздвижа —*

*дори очите ми
стоят с фиксиран поглед —
там, отвъд.*

*Дори ушите ми
не чуват — няма ехо,
няма звън...*

*Какво ли има там,
отвън?*

*Сгъсти се въздухът —
не мога да се движа.*

*Окаменях —
като в капан
останях
пак.
24.02.1997*

СВОБОДЕН ЛИ Е ВЯТЪРЪТ

ВЯТЪРЪТ ИЗЯЖДА...

*Вятърът изяжда
гланца на стъклата.
Драска с грозни пръсти
изсъхнали от пръст.
Сипе пясък,
хвърля го в огледалата
на слепите очи.
Хрускат песъчинки
под клепачите
и изяждат гланца
на зениците.
Стърже вятърът,
понесъл цялата земя.
Захвърля я
в самата нея.
Дълбоко —
вътре в нея
я забива.
Завива —
избавя се
от себе си.
И литва.*

*Свободен ли е вятърът?
Заклещен
в лепкавите пръсти
на масата
и туй, което тя
привлича —*

увлича
в своя бяг
хрускавите песъчинки.
Но после ги изгубва
над пустинята.
И драска
с празни пръсти
изпръхнали очи.
16.03.1997

ФАРОВЕТЕ...

*Фаровете
на автомобилите просветват
по отсрещния хълм
като звезди —
вятърът ги угаси.*

*Фаровете
на автомобилите
просветват
по отсрещния хълм —
дъждът ги угаси.*
02.04.1997

ЗЕМЯТА ЧЕРНА Е...

*Земята черна е
небето — бяло.
Сият се звезди.
Куче лае
като кречетало —
и дъждът вали.
Капки тропат
по перваза.
Пролетта рани
Куче лае —
като полудяло —
слънцето зари.*
17.02.1997

ПРЪСТИТЕ НА ДЪЖДА...

*Пръстите на дъжда —
натежали от влага
се пукат в локвите
и гъделичкат паважса.*

*пръстите на дърветата —
напънили от цвят
до пукване се лутат
като вятър по плажа.*

*Котките мяукат —
като кикот
на стари улици...*

*После се пукат
в рядката кал —
очи, изпържени
във вакуум бял.*
02.04.1997

НОЩТА ПРЕВАЛЯ...

*Ноцта преваля.
Кучетата спят.
Дори котаци
не мяучат.
Вятърът е спрял.*

*Кога очите ми
ще се научат
да гледат в бяло
и да виждат цяр
за болките,
в които
животът ми
се вкопчи цял.*
02.03.1997

ТИШИНАТА НА СТАЯТА...

*Тишината на стаята
се пропука.*

Взриви нощта.

*Оплоди
мрака на града.*

*Скри
всички улични звуци.*

*Попи
тънкия вой на капчука
(някъде котка мяука).*

*Откри
пролука в ритмичния
кучешки лай.*

*Старият скитник
засука влага от улука
и замечта за рай.*
09.04.1997

НОЩТА ОТИВА СИ, ДЕНЯТ ДОЙДЕ

КОГАТО ДЕНЯТ СИ ОТИВА...

*Когато денят си отива,
а друг още не е дошъл —
аз отварям вратата
в празното
и напразно се опитвам
да изляза отвън.*

*Ушите звънат;
очите пламват;
гърдите лумват —
като цветя.*

*Протягам длани —
и в тях отбрани,
падат плодовете
на мъдростта.*
05.04.1997

НОЩТА СЕ СКРИ...

*Ноцта се скри —
избяга в ъгъла,
подгонена
от светлината
на ноцната ми
лампа.*

*Забулена,
с очи зад
черните коси —
последвах я.*

*Подгоних
нощните звезди —
избутах ги
зад ъгъла,
под тъмнината
на уличната
лампа.*
12.03.1997

НОЩТА ОТИВА СИ...

*Нощта отива си —
денят дойде.
Защо не взе
със себе си съня,
заклучил ме
в ума ми...
25.02.1997*

НОЩТА НЕ СИ ОТИДЕ...

*Нощта не си отиде.
Сънят избяга с мен.
Прегърнах лунен лъч
и с него —
догоних бягащия ден.*

ДЕНЯТ ПОДПАЛИ НЕБЕТО...

*Денят подпали небето.
Сухите клони цъфнаха.
Аз чаках догдето птиците
не замлъгнаха.*

*Нощта изяде полето.
Белите преспи изпръгнаха.
Аз останах догдето клоните
не изсъгнаха.*

02.03.1997

РАЗЦЪФНАЛ ЦВЯТ НА РОЗА ВЪРХУ БЯЛА ПЛЪТ

ДУШАТА МИ Е ЖИВА РАНА...

*Душата ми е жива рана.
Сърцето ми тупти.
Изпръсква в тъмното
кръвта ми
и утрото боли.*

*Душата ми е жива рана.
Кога разбрах — не знам.
Но по-добре не стана,
когато оздравях.*

*Душата ми остана рана —
сърцето ми тупти.
Разпръсква в тъмното
духа ми —
и пак боли.*
01.03.1997

ВИНАГИ ЛИ СПЯ НАЯВЕ...

*Винаги ли спя наяве,
или някога се пробуждам —
не знам.*

*Знам, че все наранявам
и никога не ме е срам.
Знам, че все побеждавам
и продължавам натам.
Знам, че все омърсявам
и не искам да знам.*

*Винаги ли спя наяве,
или някога се пробуждам —
не знам.*

*Знам, че боли,
когато все наранявам,
знам...*

*Но дори когато
болката пробие съня,
аз пак знам,
че спя —
когато вие деня.*

*Само понякога,
рядко,
когато се сипе нощта —
аз се събуждам
сладко —
за болките да платя.*

02.03.1997

ДАЛИ ТИ УДРЯШ...

*Дали ти удряш,
или те удрят —
все боли.*

*И днес боля,
когато удрахме
душите си.*

*И пак боли,
когато само
опипвам раните
с върха на дланите —
оголени
като очи.*
02.03.1997

ОБИЧАМ ТЕ, МАМО...

*Обичам те, мамо.
Толкова, че чак боли.
Но всичко от мен изтича —
не може да се задържи.*

*Обичам те, татко, много.
Но какво от това?
Винаги искам — много.
И все е така.*

*И теб обичам, мили —
колко — и аз не знам.
Моля те, прости ми —
да давам не знам.*
02.03.1997

БОЛКА...

*Болка —
разцъфнал цвят на роза
върху бяла плът.
23.03.1997*

УСАМОТЕНИЕТО РАЖДА СВЕТИНА

КОГА ЗАСПАХ...

*Кога заспах —
преди година, преди две ли?
Или съм спала век?*

Без чет са дните пропилены.

*Мислите ми са пленени —
в ципестата клетка
на капсулата ми от
самота.*

*В лепкавата клопка
на бездна,
която ме отделя
от света.*

06.03.1997

УСАМОТЕНИЕТО РАЖДА...

*Усамотението ражда
светлина —
изгаря тя очите ми.
Сълзите ми
гасят ги...*

*Усамотението ражда
топлина —
изгаря тя страните ми.
Сълзите ми
сушат ги...*

*Усамотението ражда
пустота —
отравя тя душите ни.*

*И опустял,
денят отива си.
03.03.1997*

ДУШАТА МИ СЕ ИЗПАРИ...

*Душата ми се изпари —
разпръсна се във тясната ми
стая,
а после през прозореца ѝ
се измъкна и някъде се
спотаи.*

*Душата ми избяга;
умът ми я последва —
залутан във безкрая.*

*Сама съм —
мислех си — опустошена.
Сама съм —
мислех си — освободена.
Сама съм —
знаех си — спасена.*

*Не бях —
сама,
спасена
и свободна.
Душа си нямах;
глава си нямах...
Но АЗ нямах,
значи — бях.
А щом БЯХ,
значи — щях
отново с мислите си
да се впусна в бяг
и болките да следвам —
щях.*

02.03.1997

САМА СЪС СЕБЕ СИ...

*Сама със себе си
останах.
Сама без себе си —
дали?
Дъждът вали —
на ручей стана.
В канавката се
скри.*

*Сама със себе си
останах.
Сама от себе си
се скрих
На ручей бърз
дъждецът стана —
в канавката,
уви.
07.04.1997*

СТОЯ...

Стоя —
като вкопана в себе си.
Дълбоко впивам корен
в „тук“ и
в „днес“.
Стоя —
като дърво в основата
на къща,
на гора,
на сеч.
05.04.1997

Издание:

Издателство „ЕЛГИ-ШОЕВ“, Русе, 1998

Печат: „АВАНГАРД ПРИНТ“, Русе

Илюстрации: Габриела Цанева

ISBN 954-9836-01-0

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.